

Szelekció, szegregáció, osztályzás, oktatási csekk

Válasz Knausz Imrének

Vitánk az osztályzásról a Taní-tani 2007/2. számában jelent meg. Az osztályzás elleni érveimre nagyon kétélűen válaszoltál. Egyrészt örülsz, hogy valaki nálad radikálisabban követeli az osztályzás megszüntetését, másrészt azt mondod, hogy szükség van rá, mert az iskolarendszernek szelektálnia kell. Nem szólsz semmit arról a helyzetről, hogy egy nagyon centralizált állami iskolarendszerünk van, csupán annyit mondasz, hogy az iskolacsekk rendszere gyakorlatilag megvalósult nálunk, és a bevezetésnek negatív tapasztalati vannak.

Az iskolacsekk említése mögött megbújik az utalás, hogy az iskolacsekk rendszere (amelyről egyébként szó sincs) hozzájárul a társadalmi szegregációhoz.

A nélkül, hogy most filozófia mélységekbe vinném a vitát, hogy számoljak be a magam egyéni esetéről.:

Nem azért nem adtam gyermekemet a helyi „ingyenes” állami iskolába, mert nem akartam azt, hogy összekeveredjen a többi „alacsonyabb társadalmi osztályból” vagy „idegen származású” gyerekekkel, hanem azért, mert az iskola pedagógia munkáját, a benne uralkodó szellemet tartom rossznak. Mivel az a szellem, ami számomra elfogadható, csupán alternatív magániskolában található, kénytelen voltam gyermekemet oda küldeni, annak ellenére, hogy az majdnem havi 400 €-ba kerül. Ha Ausztriában lenne oktatási csekk, akkor is ebbe az iskolába adtam volna, és kevesebbet fizetnék.

Sajnos arra, hogy a helyi iskola szellemisége megváltozzon, valószínűleg sokáig kell még várnom. Az iskolacsekk jelentősége az lenne, hogy a szülők valóban a *kezükhöz kapnak*, nem pedig a hátuk mögött *elszámolnak* valamit.

Az állami iskolarendszer nagyrészt bürokratikus, csak kivételként vannak emberibb, jobb iskolák, míg az alternatív iskolarendszer jobb színvonalú. Az állami iskolában az iskolaigazgató nem válogathatja meg embereit, míg az alternatív iskolában erre jobban van lehetősége.

A szegregációt nem intézkedésekkel, jogszabályokkal, központosított tervezett jobb tananyagokkal kellene megpróbálni legyőzni. Az igazi változás felé szerintem egy jobb, emberibb pedagógia vezet, amely a gyerekeket nem tölténivaló darabárúnak tekinti, hanem érző embernek, akit nem értékelni, hanem támogatni kell. Nem tananyaggal, hanem nagyobb szabadsággal, nem több tanítással, hanem olyan környezettel, amelyben sokféle aktivitás közül szabadon választhat, amelyben így nem csupán az a két lehetősége van, hogy vagy papagájjá, vagy lázadóvá váljon. Egy olyan iskolára gondolok, ahol van egy harmadik út is: a természetes emberi kíváncsiság megtartása, annak felfedezése, hogy milyen keveset tud, de mégis milyen sok mindenhez érthet, ha ebbe energiát fektet.

Fóti Péter